

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Localization of clinical syndromes in neuropsychology and neuroscience.

Joseph M. Tonkonogy & Antonio E. Puente

New York: Springer, 2009

846 pagina's

Tonkonogy heeft zijn ideeën ontleend aan Luria en ook veel met hem gesproken. Puente is hoogleraar psychologie aan de University of North Carolina, Wilmington. Samen hebben ze een boek geschreven dat sterk doet denken aan Luria's opvattingen: georiënteerd op de fenomenologie van klinische beelden, meer op lokalisatie van laesie en functie dan op cognitieve procesmodellen, en een holistische benadering. Zij onderscheiden drie basale stoornissen: problemen in het herkennen van fysieke kenmerken in de binnenkomende stroom informatie van de buitenwereld, een probleem in het uitvoeren van acties (inclusief communicatie) en problemen in het reguleren van activiteit. In feite de drie deelsystemen die Luria ook onderscheidde. Binnen elk van de drie deelsystemen worden aparte hoofdstukken besteed aan deelaspecten. Zo worden zintuigmodaliteiten onderscheiden bij de herkenning en worden aandacht, motivatie en emotie apart besproken in het reguleringsdeel. Tonkonogy en Puente hebben de klassieke opvattingen wel aangevuld met bevindingen uit het moderne 'neuro-imaging'-onderzoek. Maar het 'overall'-beeld dat het boek, in tekst en wijze van illustratie, uitstraalt is toch een wat ouderwets aandoende klinisch-neurologische benadering, zonder heldere theoretische kaders over functies en breinprocessen.

Psychologie en praktijk.

R. Kessels, G. Hutschemaekers & D. Beckers

Amsterdam: Boom Lemma, 2010

181 pagina's

De meeste studenten gaan psychologie studeren om later mensen te kunnen helpen. Ze zijn, met andere woorden, vooral geïnteresseerd in de psychologische praktijk. Het valt dan wel eens tegen als ze geconfronteerd worden met allerlei theoretische cursussen, statistiek en methodologie. In Nijmegen hebben docenten voor de studenten in het propedeusejaar een cursus ontwikkeld waarin ze kennismaken met de verschillende psychologische praktijken. Het gaat in deze cursus om de neuropsychologie, de klinische psychologie en de arbeids- en organisatiepsychologie. De docenten hebben hun collegestof omgewerkt tot hoofdstukken die teza-

men dit overzichtelijke boekje vormen. Alvorens kennis te maken met de praktijkvelden wordt het 'scientist-practitioner'-model uitgelegd, een nuttige toevoeging om de psycholoog in spe duidelijk te maken dat hij wel op een wetenschappelijk verantwoorde manier moet werken. Dat vergt meer dan alleen maar contact met een patiënt. Niet alleen de werkzaamheden van de psycholoog, maar ook de structuur van het werkveld (personeels- en organisatiepsychologie; het werkveld van de geestelijke gezondheidszorg) en de postdoctorale opleidingsmogelijkheden worden beschreven. Zeer veel studenten zullen ongetwijfeld veel antwoorden kunnen vinden bij hun zoektocht naar wat ze nu precies met hun opleiding in de praktijk kunnen gaan doen en waarvoor al die theorie op de universiteit nodig is.

Reading and dyslexia in different orthographies.

N. Brunswick, S. McDougall & P. de Mornay Davies (red.)

Hove: Psychology Press, 2010

314 pagina's

Ook voor de psycholinguïstiek geldt dat het inzicht in het vakgebied sterk vergroot kan worden door vergelijkingen te maken tussen mensen uit verschillende landen en culturen. Dit boek beoogt de lezer een overzicht te geven van de stand van zaken op het gebied van de cross-linguïstische vergelijkingen op het gebied van de dyslexie. In het eerste deel van het boek wordt in zes hoofdstukken ingegaan op het normaal verloopende lees-leerproces in verschillende talen, of beter gezegd, orthografische systemen. Het tweede deel gaat vervolgens in op ontwikkelingsdyslexie. Ten slotte wordt in twee hoofdstukken gekeken naar cross-linguïstische 'neuro-imaging'-studies. Het gaat niet alleen over de vergelijking van het alfabetische schrift met de schriftsystemen in Japan en China, maar ook over vergelijkingen binnen Europa, omdat de mate van orthografische regelmatigheid varieert en kinderen voor verschillende soorten puzzels plaatst bij het leren lezen. Daarbij wordt ook gekeken naar monolinguale en bilinguale sprekers. Dergelijke cross-linguïstische vergelijkingen laten ons weer veel details zien die van belang kunnen zijn voor het normale leerproces én voor de moeilijkheden die een kind tegen kan komen wanneer het leren lezen niet naar wens verloopt. Voor eenieder die zich bezighoudt met dyslexie, vooral ook voor diegene die van mening is dat dyslexie vooral veroorzaakt wordt door perceptuele of sensomotorische problemen, zal

het een eye-opener zijn om te zien hoeveel invloed taalpsychologische processen hebben op het al dan niet succesvol leren decoderen van het schrift. Een aanrader dus.

Neuropsychology and cardiovascular disease.

R. Cohen & J. Gunstad (red.)

Oxford: Oxford University Press, 2010

416 pagina's

Aan de basis van dit boek ligt het inzicht dat veel problemen met of stoornissen bij het functioneren van de hersenen op oudere leeftijd verbonden zijn met het cardiovasculaire systeem: het hart is niet een op zichzelf staand orgaan, maar maakt deel uit van een groter systeem, dat ook van groot belang is voor het functioneren van de hersenen. Dit boek wil een inleiding bieden op het gebied van de neuropsychologie van aandoeningen ten gevolge van het cardiovasculaire systeem. Dat gebeurt in een eerste deel in zes hoofdstukken. In vier aparte hoofdstukken wordt vervolgens ingegaan op specifieke neuropsychologische stoornissen die kunnen optreden bij bloeddrukstoornissen, na cardiochirurgische ingrepen en metabole ziektebeelden. Daarnaast treft de lezer een overzicht van onderzoek naar risico en etiologische factoren voor de ontwikkeling van cardiovasculaire aandoeningen en ook veel 'neuro-imaging'-studies naar hersenafwijkingen en de effecten daarvan op dergelijke aandoeningen. De hoofdstukken zijn in het algemeen compact geschreven, maar bevatten wel overzichten van veel empirisch onderzoek. Neuropsychologen, die in hun praktijk te maken hebben met dergelijke patiënten, zullen in dit boek een grote hoeveelheid specialistische kennis vinden.

Word order and verb inflection in agrammatic sentence production.

Peter Kok

Proefschrift Radboud Universiteit Nijmegen, 2010

Dat de Brocapatiënt geen grammaticale zinnen produceert is al lang bekend, maar wat is nu precies de onderliggende stoornis? Met behulp van vooral de Sentence Order and Inflection Test (SOIT) heeft Kok geprobeerd daar een vinger achter te krijgen. Bij de SOIT moet een correcte zin worden geproduceerd door zinsdelen te verplaatsen en werkwoorden te vervoegen. De proefpersoon moet een zin lezen en krijgt het hele werkwoord wel te zien, maar hij moet dat dan in de goede vorm produceren. Kok

keek bijvoorbeeld of het maken van zinnen waarbij het werkwoord niet in de laatste plaats stond (en dus ook verplaatst was ten opzichte van de standaardplaats) moeilijker was dan zinnen waar het werkwoord wel op de laatste plaats stond. Hij kon daar geen duidelijke aanwijzingen voor vinden. Verplaatsen lijkt dus niet een specifiek probleem te zijn. Ook keek Kok naar de productie van tijdsvervoegingen en aanpassingen in aantal (meervoudsvorm). Daarbij werd de taak, het produceren, gevarieerd in moeilijkheid: ofwel alleen vervoegen, of vervoegen en woordvolgorde bepalen. Alleen in de moeilijke conditie bleek dat tijdsvervoeging moeilijker was dan getalsovereenkomst. Met een aanpassing van de SOIT is ook geprobeerd om de productie van passieve zinnen te onderzoeken, maar die poging leverde geen duidelijk beeld op. De bevindingen lijken meer te passen bij de veronderstelling dat de verwerkingscapaciteit beperkt is dan dat er specifieke grammaticale procedures onmogelijk zijn geworden.

Effects of tamoxifen and exemestane on cognitive functioning: A study in postmenopausal breast cancer patients.

Christien Schilder

Proefschrift Universiteit van Amsterdam, 2010

Bij hormoongevoelige borstkanker is de tumorgroei afhankelijk van oestrogenen. In 2001 is gestart met de endocriene therapie, waarbij met tamoxifen en exemestane oestrogenen tegengewerkt worden. Schilder heeft gekeken naar mogelijke cognitieve effecten van deze behandeling. Het cognitief functioneren werd bestudeerd door te meten voor aanvang van de behandeling en één jaar na aanvang van de behandeling. Naast tests zijn ook zelfrapportages gebruikt. Eerst werd bekeken hoeveel patiënten 'cognitief afwijkend' waren voor de behandeling. Dat bleek sterk af te hangen van het criterium dat ervoor werd gebruikt, maar ook van de groep waarmee vergeleken werd, en zo kon het variëren van 1% tot 45%. Vervolgens werd onderzocht of medische en psychologische kenmerken voor aanvang van de behandeling van belang waren voor verschillen in cognitief functioneren en deze verklaarden wel een beperkt deel van de variantie (naast leeftijd en IQ). Het therapie-effect werd geanalyseerd door naar de voor- en nameting te kijken op achttien tests voor acht cognitieve domeinen bij drie groepen: behandeld met tamoxifen, met exemestane en een controlegroep die geen behandeling kreeg maar wel twee keer is getest. Er werden geen verschillen in